

Koloniale wandeling Vlissingen: Fort Rammekens

Verhalen

Schelde

De schepen varen hier heel dicht langs de dijk. Ze zijn onderweg naar zee van of naar de havens van Antwerpen en Gent. In de 17de en 18de eeuw voeren hier de schepen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (1602-1800), de West-Indische Compagnie (1621-1791) en de in 1720 opgerichte Middelburgse Commercie Compagnie (MCC) naar alle streken op de wereld. De VOC handelde met vorsten in de Indonesische archipel en op Sri Lanka. Voor de WIC was naast handel in plantagegoederen zoals suiker, de slavenhandel een belangrijke bron van inkomsten. Zij voeren op West-Afrika, Noord Amerika, Brazilië en de eilanden in de Caribisch gebied. De MCC legde zich zelfs speciaal toe op de slavenhandel. Zij maakte in de 75 jaar van haar bestaan 113 slaven reizen. Op de heenreis naar de West-Afrikaanse kust namen de slavenhandelaren kruid, wapens, textiel, maar ook kralen en spiegeltjes als 'handelswaar' mee. Met de Afrikanen als menselijke 'waar' in propvolle scheepsruimten zeilden zij naar de Nederlandse plantagekolonies in Zuid-Amerika. Volgeladen met suiker, koffie en andere plantagegoederen, keerden zij vandaar terug naar Walcheren en meerden af op de rede van Vlissingen.

Rammekenskreek

Dit is een van de vier plaatsen waar de geallieerden in 1944 op Walcheren de zeedijk bombardeerden om het eiland onder water te zetten en zo de Duitse troepen tot overgave te dwingen. De opzet lukte maar het duurde meer dan een jaar om het eiland weer droog te krijgen. Door het in- en uitstromende zeewater ontstond een krekensysteem waarvan de Rammekenskreek het restant is. In maart 1946 werd het dijkgat gedicht en werd een nieuwe dijk om het gat aangelegd. Rondom de kreken is men in 1954 begonnen met bosaanplant. Sinds 1994 heeft Staatsbosbeheer het gebied opengesteld als onderdeel van het natuurreservaat Rammekenshoek.

Fort Rammekens

Dit bastionvormig fort werd in 1547 door de Italiaanse vestingbouwer Donato de Boni gebouwd in opdracht van Maria van Hongarije, landvoogdes over de Nederlanden. Het is het oudst bewaarde fort in Noordwest-Europa, dat gebouwd is volgens de principes van de toen toonaangevende Italiaanse vestingbouw (trace italienne). Alle schepen naar Middelburg en naar Antwerpen en verder kwamen hier langs. Het fort lag toen gedeeltelijk buitendijks en was van groot strategisch belang. Van hieruit kon de scheepvaart op de Schelde worden beheerst. Van 1585 tot 1616 was het Engels bezit: koningin Elisabeth kreeg het fort toen in onderpand samen met de steden Brielle, Vlissingen en Oostende in ruil voor vijfduizend soldaten die de opstandige Nederlandse gewesten kwamen helpen in de strijd tegen de Spaanse overheerser. In 1616 kwamen het fort en de steden weer in Nederlandse handen. De terugkerende VOC-schepen ankerden op de rede van Rammekens. Al voor de rede bereikt werd, kwamen de VOC-bewindhebbers als een van de eersten aan boord om het schip te verwelkomen en de lading te inspecteren. De scheepspapieren werden direct door hen in ontvangst genomen. De bemanning werd van hun eed aan de VOC ontslagen en met dekschuiten van boord gehaald. De kisten van matrozen en officieren werden apart samen met de scheepsadministratie apart vervoerd. De lading werd overgeladen op dekschuiten voor verder transport naar Middelburg.

Hospitaal

In 1787 werd op de binnenplaats van het fort een hospitaal ingericht voor zieke bemanningsleden van de schepen van de VOC die voor de kust lagen te wachten op gunstige wind voor vertrek.

Bronnen

<https://www.vocsite.nl/geschiedenis/organisatie.html>

https://www.vocsite.nl/geschiedenis/kamer_van_zeeland.html

<http://www.fortrammekens.nl/vroegerennu.html>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Fort_Rammekens

<https://www.absofacts.com/feitjes/west-indisch-huis-zeeland.htm>